

Praha 13. ledna 2022

Č. j.: MZDR 1476/2023-1/OVZ

MZDRX01MXEHR

OCHRANNÉ OPATŘENÍ

Ministerstvo zdravotnictví jako správní úřad příslušný podle § 80 odst. 1 písm. h) zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 258/2000 Sb.“), **nařizuje** podle § 68 odst. 1 zákona č. 258/2000 Sb. k ochraně před zavlečením nových variant viru SARS-CoV-2 způsobujícího onemocnění covid-19 toto ochranné opatření:

I.

S účinností ode dne 16. ledna 2023 od 00:00 hod. do 31. ledna 2023 23:59 hod. se

I. nařizuje

1. všem osobám, s výjimkou osob uvedených v bodě I.2, které pobývaly déle než 12 hodin v posledních 14 dnech na území Čínské lidové republiky
 - a) před vstupem na území České republiky disponovat výsledkem RT-PCR nebo RAT testu na stanovení přítomnosti viru SARS-CoV-2 nebo jeho antigenu,
 - b) předložit na vyžádání při hraniční nebo pobytové kontrole výsledek testu na stanovení přítomnosti viru SARS-CoV-2 nebo jeho antigenu nebo písemné prokázání, že se na danou osobu vztahuje výjimka podle tohoto ochranného opatření, definice a náležitosti testu na stanovení přítomnosti viru SARS-CoV-2 nebo jeho antigenu je uvedena v bodě II.1;
2. že povinnosti uvedené v bodě I.1 neplatí pro
 - a) občany České republiky a jejich spolucestující rodinné příslušníky s vydaným povolením k přechodnému nebo trvalému pobytu na území České republiky, a
 - b) občany Evropské unie s vydaným potvrzením o přechodném pobytu nebo povolením k trvalému pobytu na území České republiky vydané Českou republikou a jejich spolucestující rodinné příslušníky s vydaným povolením k přechodnému nebo trvalému pobytu na území České republiky;
3. že povinnosti uvedené v bodě I.1 dále neplatí pro
 - a) pracovníky mezinárodní dopravy, pokud je důvod vstupu doložen odpovídajícím dokumentem,
 - b) akreditované členy diplomatických misí v České republice včetně soukromých služebních osob, držitele služebních pasů vydaných Českou republikou a držitele diplomatických pasů cestující do nebo z České republiky za služebním účelem a úředníky mezinárodních organizací registrovaných u Ministerstva zahraničních věcí cestující do nebo z České republiky za služebním účelem, pokud jejich pobyt na nebo mimo území nepřekročí 72 hodin,

- c) příslušníky Vězeňské služby nebo policisty vykonávající eskortní činnost nebo bezpečnostní doprovod letadel,
 - d) děti do dovršení věku 12 let;
4. dopravcům provádějícím mezinárodní leteckou přepravu osob, kteří dopravují osoby do České republiky, neumožnit přepravu cestujícím, kteří nesplňují povinnosti uvedené v bodě I.1, nejde-li o osoby, na které dopadá výjimka podle tohoto ochranného opatření;

II. stanoví

1. že testem na stanovení přítomnosti viru SARS-CoV-2 nebo jeho antigenu se rozumí písemné potvrzení vystavené osobou oprávněnou provádět tento test v zemi, ve které byl proveden, o negativním výsledku rychlého antigenního testu (RAT) nebo RT-PCR testu, který není starší než 48 hodin od data provedení testu,
2. že za členské státy Evropské unie se pro účely tohoto ochranného opatření kromě členských států Evropské unie dále považují Andorrské knížectví, Islandská republika, Lichtenštejnské knížectví, Monacké knížectví, Norské království, Republika San Marino, Švýcarská konfederace a Vatikánský městský stát,
3. že pro účely tohoto ochranného opatření se pojmem „písemné potvrzení“ rozumí jak forma listinná (originál nebo prostá kopie), tak elektronická, pokud je v něm uvedeno jméno, příjmení a datum narození nebo číslo cestovního dokladu konkrétního adresáta; písemné potvrzení v elektronické podobě není možné předkládat ve formě SMS zprávy.

II.

Toto ochranné opatření nabývá platnosti dnem jeho vydání.

Odůvodnění:

I. Odůvodnění potřebnosti zavedení opatření

V souvislosti s aktuální nepříznivou epidemiologickou situací ve výskytu onemocnění covid-19 v Čínské lidové republice (dále jen „ČLR“) a v návaznosti na nedostatečně dostupné nebo spolehlivé sekvenční údaje o výskytu variant a na dostupnost a spolehlivost dalších epidemiologických údajů, které by umožnily vyvodit závěry týkající se závažnosti onemocnění, zejména údaje týkající se hospitalizací, hospitalizací na jednotkách intenzivní péče, a také údaje o úmrtnosti osob nakažených virem SARS-CoV-2 je nutné v rámci připravenosti a reakce na potenciální vážné zdravotní hrozby a zásady předběžné opatrnosti a ochrany veřejného zdraví zavést při cestování z oblastí, v nichž je vzhledem k vývoji epidemiologické situace riziko pravděpodobnosti výskytu zájmové neboli rizikové varianty označované jako „Variant of Concern“ (VOC) přiměřené opatření před zavlečením těchto nových rizikových variant (VOC) viru SARS – CoV-2 ze zahraničí reflektující doporučení mezinárodních společenství a odborných autorit (Evropské středisko pro kontrolu a prevenci nemocí). Cílem je snížit riziko geografického šíření potenciální nové varianty, které může mít významný negativní dopad na vývoj epidemiologické situace.

Opatření spočívající v povinnosti prokázání se negativním výsledkem testu na přítomnost viru SARS-CoV-2 nebo jeho antigenu před vstupem na palubu letadla je v rámci hodnocení míry rizika v rámci připravenosti a reakce na zdravotní hrozby a v souladu s principem

předběžné opatrnosti s ohledem na aktuální nepříznivý vývoj ve výskytu a šíření nemoci covid-19 v ČLR a nedostatečné informace o výskytu variant v ČLR přiměřenou reakcí k ochraně veřejného zdraví.

Aby se maximalizoval přínos aplikovaného opatření v podobě předodletových testů, byly s ohledem na doporučení Výboru pro zdravotní bezpečnosti a IPCR stanoveny lhůty pro provedení předodletových testů, a to nejpozději 48 hodin před plánovaným časem odletu.

ČR při hodnocení nezbytnosti tohoto opatření vychází nejen z vyhodnocení aktuálního vývoje situace v ČLR na základě dostupných dat, ale také ze stanoviska Výboru pro zdravotní bezpečnost Evropské unie (1), výsledků jednání IPCR (2) a zejména pak z doporučení ECDC ze dne 10. ledna 2023 (3) k aplikaci nezbytných preventivních opatření, které bylo vypracováno ve spolupráci se Společným výzkumným střediskem Evropské komise, leteckými dopravci, zástupci letišť a příslušnými orgány ochrany veřejného zdraví za účelem nastavení koordinovaného a přiměřeného přístupu k řešení této nastalé situace, tak aby byla zachována co nejvyšší míra ochrany zdraví. Mezi klíčová doporučení se řadí tato:

- Předodletové testování, jelikož tzv. exit screening má vyšší efektivitu při snaze o minimalizaci přeshraničního šíření infekce. Testování před odletem slouží jako opatření ke snížení rizika přenosu na palubě letadla, a to prostřednictvím včasné identifikace potenciálně infekčních cestujících.
- Nošení adekvátní ochrany dýchacích cest na palubě letadla, a to jak pro cestující, tak i pro posádku. Toto doporučení bude realizováno formou doporučení.
- Monitoring odpadních vod na mezinárodních letištích s cílem rychlé identifikace případných nových rizikových variant viru. ČR bude realizovat prostřednictvím Státního zdravotního ústavu, Zdravotních ústavů a krajských hygienických stanic ve spolupráci s letišti, tak jak je uvedeno v doporučení ECDC/EASA.

II. Odůvodnění důvodnosti stanovených výjimek pro vyjmenovanou skupin osob

Zásah do práva zaručeného občanům ČR v čl. 14 odst. 4 Listiny základních práv a svobod

Podle Listiny má každý občan právo na svobodný vstup na území České republiky. Ochranné opatření ukládá vybraným osobám, které se zdržovaly nad určitou limitní dobu na území Čínské lidové republiky, aby v době pobytu v zahraničí absolvovaly antigenní nebo RT-PCR test na přítomnost viru SARS-CoV-2 nebo jeho antigenu, přičemž stanovuje povinnost disponovat před vstupem na území státu negativním výsledkem testu.

Konstantní judikatura z doby, kdy byla uplatňována „proticovidová“ opatření, se věnovala podrobně analýze zásahu tohoto pravidla do práva svobodného návratu občanů na území ČR. Při tvorbě tohoto ochranného opatření bylo tedy třeba zkoumat, zda byl tento zásah, pokud by byly požadavky uplatňované i na občany ČR, přípustný.

Zatímco svoboda pohybu a pobytu podle čl. 14 odst. 1 Listiny je zjevně omezitelná za podmínek vyplývajících z čl. 14 odst. 3 a čl. 4 Listiny, v případě ústavních práv zajištěných čl. 14 odst. 4 Listiny již přípustnost jejich omezení na první pohled z ustanovení ústavního pořádku nevyplývá. Z relevantních judikatorních i doktrinárních závěrů plyne, že i v případech práv, která nemají vlastní limitační klauzuli, může dojít k jejich omezení v zájmu jiného základního práva či svobody nebo dokonce v zájmu veřejného statku, a to v případě jejich vzájemné kolize, jež je pak posuzována za použití ustálených judikatorních východisek

týkajících se aplikace a parametrů testu proporcionality (judikatura zde odkazuje na komentář k čl. 4 Listiny in Husseini, F., Bartoň, M., Kokeš, M., Kopa, M. a kol. Listina základních práv a svobod. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021). Rovněž Ústavní soud v minulosti v jiných situacích, jež se zjevně dotýkaly dalšího ústavního práva zaručeného čl. 14 odst. 4 Listiny, konkrétně práva uvedeného v jeho větě druhé, fakticky připustil jeho omezení.

K aplikaci limitační klauzule je třeba přistupovat zcela výjimečně a v zájmu jiného základního práva či svobody, případně v zájmu veřejného statku, a to v případě jejich vzájemné kolize, přičemž takový střet musí být posléze posuzován provedením testu proporcionality.

Takovým případem, kdy se toto právo střetává s jinými ústavně zaručenými lidskými právy a svobodami, resp. veřejným statkem důležité povahy, přitom může být právě situace, kdy se právo občana na svobodný vstup na území ČR ocitá v rozporu s veřejným statkem v podobě veřejného zájmu na ochraně veřejného zdraví. Test proporcionality se standardně skládá ze tří kroků, a to z posouzení vhodnosti (zda ochranné opatření vůbec umožňuje dosáhnout sledovaný cíl), potřebnosti (zda sledovaného cíle nelze dosáhnout mírnějšími prostředky) a přiměřenosti.

K první podmínce vhodnosti – není sporu o tom, že takovéto omezení je obecně způsobilé dosáhnout legitimního cíle v podobě ochrany veřejného zdraví. Onemocnění covid-19 může být způsobeno jen přenosem viru mezi osobami; toto riziko je vyšší, dochází-li k přeshraničnímu pohybu ze zemí, v nichž je nákaza vysoce rozšířena a dochází k tzv. explozivnímu komunitnímu šíření infekce. Dále je nutno brát v potaz i nové varianty viru SARS-CoV-2, které mohou vykazovat vyšší infekčnost a/nebo způsobovat horší průběh onemocnění. Nově se objevující varianty mohou také vykazovat schopnosti snižující efektivitu očkování či po prodělání onemocnění.

Dále je nutno věnovat se dvěma zbývajícím podmínkám, a to, zda lze zamýšleného cíle s obdobnými výsledky dosáhnout způsobem, který by mírněji či vůbec nezasahoval do práva svobodného návratu občanů do vlasti, a zda taková mírnější řešení přicházejí v úvahu (potřebnost a přiměřenost). Současná epidemiologická situace v ČR se jeví při pohledu na aktuální data a parametry pro hodnocení vývoje jako stabilizovaná, jelikož nejsou pozorovány žádné eskalační trendy ani rizikové indikace ve sledovaných parametrech pro hodnocení epidemie, a to ani z hlediska dlouhodobějšího trendu vývoje těchto parametrů a celkového vývoje počtu případů onemocnění covid-19, a zejména při pohledu na vývoj počtu hospitalizací a závažným průběhů onemocnění covid-19. Rovněž míra proočkovánosti je na dobré úrovni, zejména pak u rizikových skupin obyvatel. K dispozici jsou bivalentní vakcíny cílím přímo proti variantě omikron a její aktuálně dominující subvariantě. Pro naplnění sledovaného cíle proto pro občany ČR (a další typově podobné kategorie cizinců) postačují mírnější prostředky, které do předmětného základního práva nezasahují vůbec nebo jen zprostředkovaně a zanedbatelným způsobem. Opatření ukládající povinnosti občanům ČR tak není hodnoceno jako potřebné.

Dlouhodobě pobývajících občanů ČR je v Číně dle dostupných informací pouze zanedbatelné množství. Způsob pobytu osob cestujících za turismem je také jiný než pobyt osob v Číně majících rodinu nebo žijících v Číně trvale – u těchto kategorií dochází k mnohem většímu kontaktu s většinou čínskou populací.

Bylo proto rozhodnuto o snížení zátěže kladené před vstupem na území zejména na občany České republiky tak, aby jim byl zajištěn snadnější návrat na území České republiky.

Zohledňuje se tak judikatura, která vytýkala, že nelze marginalizovat ani překážku vyvěřající z toho, že občan musí být schopen se v cizí zemi vůbec zorientovat a zjistit si informace k podmínkám testování v dané zemi, k testovacím místům apod. a že problémem může být neznalost místních reálií či jazyková bariéra; nejde přitom jen o otázku pohodlí, ale vůbec možnosti se požadovanému testu za rozumných podmínek podrobit.

Upozorňováno je však na dynamicky se měnící podmínky pro leteckou přepravu a požadavky stanovené jinými státy, které mohou dopadat i na občany ČR vracející se z Číny.

III. Zdůvodnění doby účinnosti opatření a podkladové dokumenty

Zavedení tohoto opatření ze strany ČR je zároveň v souladu s převažujícím postupem v rámci EU. Požadavek na negativní výsledek testu od cestujících z ČLR již zavedly Belgie, Finsko, Francie, Itálie, Kypr, Lucembursko, Malta, Německo, Nizozemsko, Portugalsko, Rakousko, Řecko, Španělsko a Švédsko. Ze států mimo EU obdobné opatření přijaly např. Austrálie, Japonsko, Jižní Korea, Kanada, Indie, Malajsie, Tchaj-wan či USA.

Opatření je zavedeno na dobu určitou, přiměřenou s ohledem na potřebu průběžného vyhodnocení dopadů negativního vývoje epidemiologické situace v Číně, zejména s ohledem na odpovídající monitoring cirkulujících variant a s tím souvisejícího vyhodnocení další potřeby či úpravy stanovených opatření pro účely ochrany veřejného zdraví.

- 1) Opinion of the Health Security Committee for a common EU approach in response to the COVID-19 situation in China,
dostupné z: [security_hsc_covid_20230105_opinion.pdf \(europa.eu\)](#)
- 2) Presidency Statement on the Coordination of COVID-19 Travel Measures; dostupné z: [Presidency Statement on the Coordination of COVID-19 Travel Measures \(europa.eu\)](#)
- 3) European Centre for Disease Prevention and Control and European Union Aviation Safety Agency. Guidelines in response to the worsening of the epidemiological situation – Addendum to the Aviation Health Safety Protocol. 10 January 2023. ECDC: Stockholm; 2023/EASA: Cologne; 2023.

prof. MUDr. Vlastimil Válek, CSc., MBA, EBIR
místopředseda vlády a ministr zdravotnictví